

RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 16.03.2026 nr 2-5/26-00568,
RIIGIKOGU/26-0340/-
2T
Meie 13.04.2026 nr 1.1-11/1218-2

Seisukoha esitamine alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ja käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu 844 SE kohta

Riigikogu Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) fraktsioon algatas käesoleva aasta 11. märtsil alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ja käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu* 844 SE), mille eesmärgid on:

- 1) alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muudatusega vähendada bensiini, diisli, gaasi ja kütteõlide aktsiisimäärasid Euroopa Liidu miinimummääradeni;
- 2) käibemaksuseaduse muudatustega lisada vähendatud maksumääraga 9% maksustatavate kaupade nimekirja aktsiisiga maksustatavad kütused ning langetada toiduainete (sh. kartul, puu- ja köögivilja) käibemaksumäär 5%-le.

Rahandusministeerium ei toeta esitatud eelnõu. Riigieelarve on juba maksimaalses lubatud puudujäägis. Seega puudub kate kütuseaktsiisi vähendamise ettepanekule. Meie arvutuste järgi on eelnõus sätestatud aktsiisimääradel mõju riigieelarvele juba käesoleval aastal -173 mln eurot ning järgnevatel aastatel oluliselt rohkem.

Aasta	Aktsiisimõju mln eur	Koos KM-ga mln eur
2026	-140	-173
2027	-215	-266
2028	-261	-324
2029	-265	-328
2030	-266	-330

Käibemaksu puudutavad ettepanekud eelnõus on sisult samad, mis EKRE poolt 12.03.2025 esitatud eelnõus SE 594 (Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ja käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu), mis puudutas kütuste aktsiisi- ja käibemaksumäärade vähendamist (Eelnõu - Riigikogu) ja SE 593 (Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu), mis nägi ette toiduainete käibemaksumäära vähendamise 5%-le (Eelnõu - Riigikogu).

Kütustele (v.a. maagaas) vähendatud käibemaksumäära rakendamist ei luba nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (käibemaksudirektiiv). Ka kaotaksime maagaasi käibemaksumäära vähendamisega maksutululu *ca* 11 miljonit eurot aastas, mis omakorda kahvatub aktsiisilangatusest tuleneva eelarvemiinuse kõrval.

Toiduainete maksumäära vähendamise ettepanekuid on valitsus 2025. aastal arutanud EKRE algatatud eelnõude 539 SE ([Eelnõu - Riigikogu](#)) ja 593 SE ning SDE algatatud eelnõu 661 SE ([Eelnõu - Riigikogu](#)) raames ja otsustanud neid mitte toetada. Toiduainete käibemaksumäära vähendamise mittetoetamise põhjused ei ole muutunud. Toiduainete käibemaksumäära vähendamine on suur riigieelarveline kulu - vähemalt 400 miljonit eurot aastas. Vähendatud määr kandub hindadesse üle osaliselt ja sellest võidavad jõukamad tarbijad, kuna nemad kulutavad toidule absoluutsummas enam. Euroopa Liidu statistika andmetel on toiduainete hinnad Eestiga võrreldes kallimad Luksemburgis, Iirimaal, Rootsis ja ka Soomes ehkki nendes riikides kehtib toiduainetele vähendatud käibemaksumäär.

Toidu käibemaksumäära vähendamist ei toeta ka rahvusvahelised eksperdid. Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) peab efektiivseks käibemaksu laia maksubaasi ja üht kindlat, väheste eranditega maksumäära. Samuti on Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) riigipõhine soovitus seista vastu survele eri kaupade maksumäära vähendada.

Lisaks märgime, et vastavalt käibemaksudirektiivile, on liikmesriigil õigus kehtestada maksimaalselt kaks vähendatud käibemaksumäära. Alates 2025. aasta 1. jaanuarist kehtivad Eestis vähendatud määradena 13% ja 9%. Seega 5%-se vähendatud maksumäära kehtestamise õigust Eestil ei ole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Lauri Lelumees 5885 1404, lauri.lelumees@fin.ee
Aet Külasalu 5885 1300, aet.kylasalu@fin.ee
Rait Pärs 5887 2893 rait.pars@fin.ee